

669.

719

Ma-rahwa

K a l e n d e r .

1 8 5 0 .

669.

Ma = rahwa

K a l e n d e r

ehf

T ä h t = r a m a t

1850

aasta peale, pärrast

J e s u s e K r i s t u s e

sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Vernus

trükkitud, ja müa W. Pormi jures.

Märkide selletamine.

noor ku. esimine werand.

tais ku. wiimne werand.

P. pühha.

p. pääw ja pärrast.

h. hommiko.

l. lõuna.

õ. õhto.

õ. õse.

e. enne.

Jõulo- ja Wastla-päwa wahhet on 10 näd-
dalat ja 2 päwa.

Der Druck dieses nur in den Ostsee Gouverne-
ments zu gebrauchenden Kalenders ist gestattet.
Dorpat den 26. August 1849.

(L. S.) Censor Samson.

Nõonne sünduse mällestus ja arw.

	Nastad.
Ma-ilma lomifest arwatakse	5799
Jssanda Jesuse Kristuse sündimifest	1850
Tarto-linna allustamifest	820
Mil risti-ust Lihwlandi-male tulli	659
Tallina-linna allustamifest	631
Perno-linna allustamifest	595
Püssi-rohho leidmifest	508
Ramato trükki-kunsti leidmifest	410
Lutteruse usso-õppetuse parrandamifest	333
Wanna katko-aiast sadik	193
Surest näljast Lihwlandi- ja Cesti-maal	155
Peterpurri-linna allustamifest	147
Teisest katko-aiast sadik	140
Mil meie ma Wenne-rigi wallitsuse alla sai	140
Meie Keisre herra Nikolai sündimifest	54
Tarto sure-koli eht akademi asutamifest	48
Mil usi rõugid hakkati pandama	47
Rui Prantsus Musko tulli ning tedda Wen- ne-rigist wäljaeti	38
Cesti-ma tallo-rahwa priiks lastmifest	33
Lihwlandi-ma tallo-rahwa priiks lastmifest	31
Meie armoline Keiser Nikolai wallitsemas	25
Ue kirriko-seaduse järrel Jummala-tenistus	16
Mil wiimane suur hinge-kirjotus olli	16

Kristuse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Pühhap.	Meäri-pääw. Aita Jummal!	
2 Esmasp.	Abel	☉ 12, 56' ö.
3 Teisip.	Sett	Wihma.
4 Restnäd.	Enof	Pehme
5 Neljap.	Simeon	ilm.
6 Rede	3 Kunn. pääw	
7 laup.	Rein	Range tuul.

Jesus 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

8 Pühhap.	1. P. p. 3 R. P.	Pilwes.
9 Esmasp.	Kasper	☽ 11, 16' e. l.
10 Teisip.	Daawli pääw	Rahhutab.
11 Restnäd.	Hugo	Pilwes
12 Neljap.	Reinolt	ja
13 Rede	Hilarius	wagga.
14 laup.	Pällo	

Pulmad Rana; linnas. Joann. 2, 1.

15 Pühhap.	2. P. p. 3 R. P.	Tormine.
16 Esmasp.	Madli	☉ 2, 28' ö.

17 Teisip.	Tõnnise pääw	Selge.
18 Restnäd.	Jaaf	Ilmoke
19 Neljap.	Sara	lähhab
20 Rede	Wab. Sebast.	fullale.
21 laup.	Nedo	

Pealikust Kapernaumas. Matt. 8, 1.

22 Pühhap.	3. P. p. 3 R. P.	Selge.
23 Esmasp.	lala	☉ 2, 54' ö.
24 Teisip.	Timoteus	Pilwes.
25 Restnäd.	Daawli ümb.	Wagga
26 Neljap.	Hans	ja pehme
27 Rede	Netta	ilm.
28 laup.	Karel	

Jesus laewa peäl. Matt. 8, 23.

29 Pühhap.	4. P. p. 3 R. P.	lähhab
30 Esmasp.	ludolw	külmale.
31 Teisip.	Ann	☉ 8, 5' ö.

Iomal Januaril tõuseb päike kell 8, 11 minuti, ja lähhab loja kell 3, 49 minuti. Pääw on 7 ja ö 17 tundi pikk.

1 Kesknädd.	Pirit	Heitlik.
2 Neljap.	Küünla päaw	Tulene.
3 Rede	Hanna	Õseti
4 Laup.	Mai	

Umbrohhust nissõ seas. Matt. 13, 24.

5 Pühhap.	3. P. p. 3 R. P.	külmetab.
6 Esmasp.	Lora	
7 Teisip.	Rifart	9, 48' d.
8 Kesknädd.	Salomon	Tumme
9 Neljap.	Polli	ilm.
10 Rede	Pauline	
11 Laup.	Rosa	lund.

Künnest neitsist. Matt. 25, 1.

12 Pühhap.	6. P. p. 3 R. P.	Pehme.
13 Esmasp.	Hermann	
14 Teisip.	Walentin	1, 37' p. l.
15 Kesknädd.	Tina	
16 Neljap.	Zula	Wihma.

17 Rede	Konstantin	Külm
18 Laup.	Anton	lähhab

Õtteggijaist winamäel. Matt. 20, 1.

19 Pühhap.	9 P. e. Kr. ü. P.	fange.
20 Esmasp.	Alon	
21 Teisip.	Nora	9, 42' d.
22 Kesknädd.	Peetri päaw	mafs.
23 Neljap.	Mina	
24 Rede	Maddise päaw	lund.
25 Laup.	Jehwim	Tulene

Semest mitmesugguse ma peal. Luk. 8, 4.

26 Pühhap.	8 P. e. Kr. ü. P.	ja
27 Esmasp.	Lembit	
28 Teisip.	Justus	nliske.

Iomal Webruaril tõuseb päike kell 7, ja lähhab
loja kell 5. Päaw on 10 ja õ 14 tundi pikk.

1 Kesknädd.	Ado	Pilwes.
2 Neljap.	Lowisa	☉ 12, 54' d.
3 Rede	Kadde	Rülm.
4 laup.	Adrian	

Kristuse kannatamisest. Luf. 18, 31.

5 Pühhap.	7 P. e. Kr. ii. P.	lund.
6 Esmasp.	Kotwrid	Tormine.
7 Teisip.	Wastla pääw	Selge
8 Kesknädd.	Tuhka pääw	☾ 5, 34' h.
9 Neljap.	Põri pääw	ja
10 Rede	Mif	
11 laup.	Kaupo	

Kristust tiusatakse. Matt. 4, 1.

12 Pühhap.	1. P. paastus.	külm.
13 Esmasp.	Ernst	Kange
14 Teisip.	Matilde	külm.
15 Kesknädd.	Palwe pääw	
16 Neljap.	Gabriel	☉ 1, 3' h.
17 Rede	Truto	Selge.

18 laup.	Anno	Heitfik.
----------	------	----------

Kananea; ma naesest. Matt. 15, 21.

19 Pühhap.	2. P. paastus.	Kest päwa
20 Esmasp.	Mila	foe.
21 Teisip.	Pent.	
22 Kesknädd.	Kawael	Wihma.
23 Neljap.	Tiits	
24 Rede	Koort	(5, 20' p. l.)
25 laup.	Paasto Maarj. p.	Heitlik.

Kristus aiab kurja waimo wälja. Luf. 11, 14.

26 Pühhap.	3. P. paastus.	Annab
27 Esmasp.	Kustaw	wihma
28 Teisip.	Rido	kange
29 Kesknädd.	Wane	tulega.
30 Neljap.	Uad	
31 Rede	Tetel	☉ 2, 23' p. l.

10mal Martsil tõuseb päike kell 6, ja lähkää loja kell 6. Pääw on 12 ja d 12 tundi pikk.

1 laup.	Karjalaste p.	Märg
Kristus södas 5000 meest. Joann. 6, 1.		
2 Pühhap.	4. P. paastus.	saddu.
3 Esmasp.	Berdinand	Selge.
4 Teisip.	Ambrosius	
5 Kesknädd.	Maksim	Heitlik.
6 Neljap.	Kõlestin	
7 Rede	Aron	11, 44' e. l.
8 laup.	Maalken	Soe.
Jesust wiisatasse kiwwidega. Joann. 8, 46.		
9 Pühhap.	5. P. paastus.	Wihma.
10 Esmasp.	leo	Ose kül'm.
11 Teisip.	Kerman	
12 Kesknädd.	Julius	lähhab
13 Neljap.	Juf	
14 Rede	Kõnni pääw	12, 57' l.
15 laup.	temet	sojale.

Kristuse sisse sõitmisest. Matt. 21, 1.
16 Pühhap. | 6. P. paastus. | Sojad

17 Esmasp.	Rudolw	pääwad.
18 Teisip.	Waler	Willu.
19 Kesknädd.	Maia	
20 Neljap.	Suur Neljap.	Selge
21 Rede	Suur Rede	
22 laup.	Rajus	12, 22' l.

Kristuse ülestõusmisest. Matt. 16, 1.

23 Pühhap.	1. Pühha.	Jurri pääw.
24 Esmasp.	2. Pühha	
25 Teisip.	Martuse p.	ja kül'm.
26 Kesknädd.	Toots	Tulleb
27 Neljap.	Ado	
28 Rede	Wabo	wihma.
29 laup.	Raimund	Tormine.

Kinnipandud uksist. Joann. 20, 19.

30 Pühhap. | 1. P. p. üll. P. | 12, 45' d.

10mal Aprilil tõuseb päike kell 4, 39 minuti, ja wereb kell 7, 21 minuti. Pääw on 15 ja 8 9 tundi pikk.

1 Esmasp.	Wolbri p.	tulli nädal.	Miiske
2 Teisip.	Sigismund		ja
3 Restnäd.	+ leidmise p.		
4 Neljap.	Tio		fülm.
5 Rede	Kottart		
6 laup.	Nero		5, 29' p. l.

Hea tarjane. Joann. 10, 11.

7 Pühhap.	2. P. p. üll. P.	tulli nädal.	Peab
8 Esmasp.	laas		õ külma.
9 Teisip.	Niggulas		
10 Restnäd.	Kert		Selge
11 Neljap.	Wiktor		ja
12 Rede	Tidrik		
13 laup.	Wietso		foe.

Ürritese aja pärrast. Joann. 16, 16.

14 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	tulli n.	1, 44' d.
15 Esmasp.	Sohwi		Annab
16 Teisip.	Kreet		
17 Restnäd.	Ofse		soja

18 Neljap.	Erif	tulli n.	wihma.
19 Rede	Wilip		Selge.
20 laup.	Pil		

Kristuse ärraminnemifest. Joann. 16, 5.

21 Pühhap.	4. P. p. üll. P.	tulli nädal.	Kaunid
22 Esmasp.	Mili		5, 23' h.
23 Teisip.	Ued		sojad
24 Restnäd.	Ester		ilmad.
25 Neljap.	Urbanus		Pilwes.
26 Rede	Edart		Mürris.
27 laup.	Peet		

Digest pallumifest. Joann. 16, 23.

28 Pühhap.	5. P. p. üll. P.	tulli n.	tab.
29 Esmasp.	Mats		8, 56' h.
30 Teisip.	Wigand		Wägga
31 Restnäd.	Nelli		foe.

10mal Mail tõuseb päite kell 3, 36 minuti, ja lähhäb loja kell 8, 24 minuti. Pääw on 17 d 7 tundi pikk.

1 Neljap.	Suur ristri p.	4. külli n.	Mürristab.
2 Rede	Merta		Wihma.
3 laup.	liso		Kulmad

Romustajast. Joann. 15, 26.

4 Pühhap.	6. P. p. üll. P.		11, 59' d.
5 Esmasp.	Poninastius	1. külli naddal.	ööd.
6 Teisip.	Artus		Selge
7 Resknädd.	lukretsia		ja
8 Neljap.	Medardus		foe.
9 Rede	Dickem päänw	3. külli naddal.	
10 laup.	Blawius		

Pühhap. Waimust. Joann. 14, 23.

11 Pühhap.	1. Suiste P.		Selge
12 Esmasp.	2. Suiste P.		3, 47' p. l.
13 Teisip.	Tobi	2. külli nadd.	ja
14 Resknädd.	Tetlow		willu.
15 Neljap.	Wiit		Tulleb
16 Rede	Justina		

17 laup. | Kristi | rasket

Jesus ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

18 Pühhap.	3 aino Jum. P.		wihma.
19 Esmasp.	Tints		
20 Teisip.	Minni		7, 35' d.
21 Resknädd.	Rael		
22 Neljap.	Tiit		Helikif.
23 Rede	Uksel		
24 laup.	Jani päänw	1. külli naddal.	Wägga

Nikkas mees ja Laatsarus. Luk. 16, 19.

25 Pühhap.	1. P. p. 3 a. J. P.		foe.
26 Esmasp.	Jeremias		4, 4' p. l.
27 Teisip.	Waldefa		
28 Resknädd.	Josua		Allaline
29 Neljap.	Peter Pauli p.		
30 Rede	lilla		foe.

10mal Junil tühseb päike kell 3, 7 minuti, we
reb kell 8, 53 minuti. Päänw on 18 tundi 28
minuti ja d 5 tundi 32 minuti pilt.

1 laup.	Teobald	Wägga
Surest õhto sõmaajast. Lut. 14, 16.		
2 Pühhap.	2. P. p. 3 a. J. P. S. Maarj. p.	
3 Esmasp.	Kornelius	
4 Teisip.	Ulrik	18, 18' h.
5 Kesknädd.	Anselm	foe.
6 Neljap.	Hektor	Wihma.
7 Rede	Kats	
8 laup.	Kilian	Range

Ärrakaddunud lambast. Lut. 15, 1.		
9 Pühhap.	3. P. p. 3 a. J. P.	tuul.
10 Esmasp.	7 wennaste p.	Külm
11 Teisip.	Eleonora	
12 Kesknädd.	Hindrik	7, 0' h.
13 Neljap.	Marreti pääw	wihm.
14 Rede	Ponawent	
15 laup.	Apostl. laht.	Annab

Olge armolised. Lut. 6, 36.		
16 Pühhap.	4. P. p. 3 a. J. P.	iohkeste
17 Esmasp.	Aleksius	

18 Teisip.	Rosina	wihma.
19 Kesknädd.	Rabbe	
20 Neljap.	Elias	6, 53' h.
21 Rede	Zaniel	
22 laup.	Maria Mad.	Selge.

Nohtest tulla : sagist. Lut. 5, 1.		
23 Pühhap.	5. P. p. 3 a. J. P.	Õseti
24 Esmasp.	Kristina	wihma.
25 Teisip.	Jakobi pääw	
26 Kesknädd.	Anna	11, 23' h.
27 Neljap.	Marta	Selge,
28 Rede	Plato	
29 laup.	Olewii pääw	wagga

Wariseride digusest. Matt. 5, 20.		
30 Pühhap.	6. P. p. 3 a. J. P.	ja foe.
31 Esmasp.	Erm	

10mal Julil tõuseb päike kell 3, 35 minuti,
ja lähkää loja kell 8, 25 minuti. Pääw on 17
ja 8 7 tundi pikk.

1 Teisip.	Peetruse wang.	Kaunid
2 Restnâdd.	Hannibal	17, 23' d.
3 Neljap.	August	sojad
4 Rede	Mia	ilmad.
5 laup.	Olo	

4000 mehhe sõõtmisest. Mark. 8, 1.

6 Pühhap.	7. P. p. 3 a. J. P.	Wagga
7 Esmasp.	Tõnno	
8 Teisip.	Kotlep	ja
9 Restnâdd.	Romanus	
10 Neljap.	Lauritse pään	10, 48' d.
11 Rede	Olga	
12 laup.	Klara	foe.

Walle : prohwetidest. Matt. 7, 15.

13 Pühhap.	8. P. p. 3 a. J. P.	Head
14 Esmasp.	Eusebius	
15 Teisip.	Kulli Maarj. p.	ilmad.
16 Restnâdd.	Isak	
17 Neljap.	Willibald	Mürris.

18 Rede	Leno	13, 54' p. l.
19 laup.	Sebald	tab.

Ülletohtusest maja : piddajast. Lut. 16, 1.

20 Pühhap.	9. P. p. 3 a. J. P.	Wihma.
21 Esmasp.	Rutt	Annab
22 Teisip.	Willibert	
23 Restnâdd.	Sakarias	raskeste
24 Neljap.	Pereli pään	
25 Rede	ludwif	7, 5' h.
26 laup.	Natalie	wihma.

Jerusalemma ärrarikkumisest. Lut. 19, 41.

27 Pühhap.	10 P. p. 3 a. J. P.	Selge.
28 Esmasp.	Rusti	
29 Teisip.	Joann. hukk.	Willud
30 Restnâdd.	Aleksander	
31 Neljap.	Rebekka	död.

10mal Augustil tõuseb päike kell 4, 39 minuti, ja wereb kell 7, 21 minuti. Pään on 14 tundi 42 minuti ja õ 9 tundi 18 minuti pikk.

1 Rede	Egidius	19, 57' e. l.
2 laup.	Isa	Selge.

Wariser ja tõlner. Lut. 18, 9.

3 Pühhap.	11 P. p. 3a. J. P.	Wagga.
4 Esmasp.	Mall	Reskpäwa
5 Teisip.	Moses	foe.
6 Resknädd.	Magnus	Wihma.
7 Neljap.	Regina	
8 Rede	Maria sünd. p.	
9 laup.	Pruno	2, 17' p. l.

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31.

10 Pühhap.	12 P. p. 3a. J. P.	Heitlik.
11 Esmasp.	Põri pään	Willud
12 Teisip.	Sirus	ööd.
13 Resknädd.	Amatus	Saggedad
14 Neljap.	Risti üllend.	
15 Rede	Nikodemus	
16 laup.	Isa	11, 29' d.

Preester ja Samaria : mees. Lut. 10, 23.

17 Pühhap.	13 P. p. 3a. J. P.	wihma
18 Esmasp.	Titus	ood.
19 Teisip.	Werner	Willu
20 Resknädd.	Jana	tuul.
21 Neljap.	Matteuse pään	
22 Rede	Morits	
23 laup.	Hosea	

Rünnest piddalitõbbisest. Lut. 17, 11.

24 Pühhap.	14 P. p. 3a. J. P.	Joann. 1.
25 Esmasp.	Kleopas	Wihma.
26 Teisip.	Joann. õpp.	Ilm
27 Resknädd.	Adolw	selgib
28 Neljap.	Wentsel	ja willu.
29 Rede	Nihkle pään	
30 laup.	Hironimus	

Iimal Septembril tõuseb päike kell 6, ja läh;
hää loja kell 6. Pään on 12 ja 6 12 tundi pikt.

Mammonast. Matt. 6, 24.

1 Pühhap.	15P.p.3a.3.P.	Leituse P.
2 Esmasp.	Prants	14, 6' h.
3 Teisip.	Jairus	Heitlik.
4 Restnadd.	Prantsiskus	Tulene.
5 Neljap.	Amalie	Pilwes.
6 Rede	Wides	Wihma
7 laup.	Alwil	

Maini : linna surhuft. Luk. 7, 11.

8 Pühhap.	16P.p.3a.3.P.	ja
9 Esmasp.	Pridrif	4, 47' h.
10 Teisip.	Kai	rahhet.
11 Restnadd.	Purfart	Wihma.
12 Neljap.	Walwrid	
13 Rede	Angelus	Tulene.
14 laup.	Willemine	

Wee : többisest. Luk. 14, 1.

15 Pühhap.	17P.p.3a.3.P.	Selge
16 Esmasp.	Tefla	6, 36' h.

17 Teisip.	Olop	ja
18 Restnadd.	Luka päaw.	wagga.
19 Neljap.	Ello	Sojad
20 Rede	Wendelin	pawad.
21 laup.	Ursel	

Suremast täsfust. Matt. 22, 34.

22 Pühhap.	18P.p.3a.3.P.	Lutteruse P.
23 Esmasp.	Sewerin	4, 17' p.l.
24 Teisip.	Salome	Pilwes.
25 Restnadd.	Krispin	Rasked
26 Neljap.	Amandus	wihma
27 Rede	Kapitolin	saod.
28 laup.	Simon	

Alwatud innimesest. Matt. 9, 1.

29 Pühhap.	19P.p.3a.3.P.	Peab
30 Esmasp.	Upsalon	õ külma.
31 Teisip.	Wottele	12, 51' õ.

iomal Oktobril tõuseb päike kell 7, 15 minuti,
ja lähkääb loja kell 4, 45 minuti. Päaw on 9
ja õ 15 tundi pikk.

1 Resknädd.	Pühbade päänw	Wagga.
2 Neljap.	Singede päänw	Kange
3 Rede	Atko	fülm.
4 laup.	Otto	

Pulma rideft. Matt. 22, 1.

5 Pühhap.	20P.p.3a.J.P.	Pilwes.
6 Esmasp.	Lenard	
7 Teisip.	Enno	☉ 6, 14' d.
8 Resknädd.	Writs	Saeab
9 Neljap.	Teodor	räitsakast.
10 Rede	Martin Lutt.	Wihma.
11 laup.	Martin piisk.	

Kunninga : mehhe poeaf. Joann. 4, 47.

12 Pühhap.	21P.p.3a.J.P.	Külm.
13 Esmasp.	Arkadius	
14 Teisip.	Aurora	☉ 2, 9' p. l.
15 Resknädd.	Leopold	Kaske
16 Neljap.	Asse	wihm.
17 Rede	Ottomar	

18 laup.	Sofrates	Pilwes.
----------	----------	---------

Kawwalast. sullaseft. Matt. 18, 23.

19 Pühhap.	22P.p.3a.J.P.	Wagga.
20 Esmasp.	Amos	
21 Teisip.	Maria ohw. p.	☉ 6, 52' d.
22 Resknädd.	Pastian	Annab
23 Neljap.	Klement	lund
24 Rede	Josias	ja
25 laup.	Kadrina päänw	

Kohto rahhast. Matt. 22, 15.

26 Pühhap.	23P.p.3a.J.P.	Surnute P.
27 Esmasp.	Jesaias	wihma
28 Teisip.	Katta	
29 Resknädd.	Ewart	☉ 10, 13' d.
30 Neljap.	Andrese päänw	segga.

10mal Nowembril tauseb päike tell 8, 35 mi-
nuti, ja lähhäb loja tell 3, 25 minuti. Päänw
on ja 6 17 tundi pikk.

1 Rede	Arent	miste.
2 laup.	Kandidus	Wihma.

Kristuse sisse sõitmisest. Matt. 21, 1.

3 Pühhap.	1. Kr. tull. P.	Tormine.
4 Esmasp.	Parbo	
5 Teisp.	Sabina	Pissut
6 Restnäd.	Uggula pään	
7 Neljap.	Maunus	⊕ 6, 39' h.
8 Rede	Maria sam. p.	
9 laup.	Lühhem pään	kahhu.

Wiimse päwa tähtedest. Luk. 21, 25.

10 Pühhap.	2. Kr. tull. P.	tand.
11 Esmasp.	Woldemar	
12 Teisp.	Eili	Pilwes.
13 Restnäd.	Luutsija	⊕ 11, 1' d.
14 Neljap.	Nikastus	
15 Rede	Joanna	Annab
16 laup.	Alwina	wihma.

Joannes wangi tornis. Matt. 11, 2.

17 Pühhap.	3. Kr. tull. P.	Pehmed
------------	-----------------	--------

18 Esmasp.	lot	ilmad.
19 Teisp.	Kristohw	Selge.
20 Restnäd.	Abram	
21 Neljap.	Toma pään	⊕ 12, 20' l.
22 Rede	Peata	
23 laup.	Tohwer	Kulm

Joannese tunnistus. Joann. 1, 19.

24 Pühhap.	4. Kr. tull. P.	lähhab
25 Esmasp.	1. Jõulo P.	
26 Teisp.	2. Jõulo P.	kange-
27 Restnäd.	Phw. Joann.	mafs.
28 Neljap.	Süta laste p.	
29 Rede	Noa	⊕ 5, 59' d.
30 laup.	Tawet	Pakkane

Simeon ja Hanna. Luk. 2, 33.

31 Pühhap.	P. p. Jõulo	kulm.
------------	-------------	-------

10mal Tetsembril tõuseb päike kell 9, 14 minuti, ja wereb kell 2, 46 minuti. Pään on 5 tundi 32 minuti ja ö 18 tundi 28 minuti pikk.

Aasta = ajad.

Kewwade hakkab 9. Martsil 31 $\frac{1}{2}$ minuti peäle kess ööd.

Sui hakkab 9. Junil õhto kello 9, 27 minuti.

Süggise hakkab 11. Septembril enne lõunat kello 11, 29 minuti.

Talwe hakkab 10. Tetsembril hommiko kello 5, 6 minuti.

Päwa = ja ku = warjutamissed.

Tännawode warjutakse päikess kaks kord, kellest kummagi meie maal nähtawad ei olle. Kuud ei sa se aasta warjutud.

Krono = pühhad,

mis ue firriko seäduse järrele ka Ma firrifutes tulleswad piddada.

1. Jurrisku 17mal päwal. Tsesarewitsi Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi, Wennerigi aujärje pärris pärrija sündimise päaw.

2. Jurrisku 21. päwal. Meie sure Keisri praua, Aleksandra Weodorowna nimme päaw.

3. Janisku 25mal päwal. Meie sure Keisri ja kõiige Wennerigi Wallitseja Nikolai Pawlowitsi sündimise päaw.

4. Heinaiku 1. päwal. Meie sure Keisri praua, Aleksandra Weodorowna sündimise päaw.

5. Leituseiku 22sel päwal. Meie sure Keisri herra ja temma Abbitasa kronimise päaw.

6. Leituseiku 30mal päwal. Wennerigi aujärje pärris pärrija, Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi nimme päaw.

7. Talwestu 20. päwal. Meie sure Keisri Nikolai Pawlowitsi wallitsuse hakkatuse päaw.

8. Idulostu 6. päwal. Meie sure Keisri herra Nikolai Pawlowitsi nimme päaw.

Meidsinnatsid Krono: pühhi petakse nenda kui Paasto jutluse päawi.

Üllemawallitseja sugguselts.

Nikolai I. kõiige Wennerigi wallitseja ja Keiser, ning ka Pola:ma funningas j. n. e. sünd. 25. Junil 1796.

Aleksandra Weodorowna, Keisri
praua; sünd. 1. Julil 1798.

Nende lapsed:

- 1) Tsesarewits, suurvürst ja aujärje päri-
ja Aleksander Nikolajewits; sünd. 17.
Aprillil 1818.

Emma praua Tsesarewna Maria Aleksan-
drowna; sünd. 27. Julil 1824.

Nende lapsed:

- 1) Nikolai Aleksandrowits; sündin. 8.
Septembril 1843.
 - 2) Aleksander Aleksandrowits; sündin.
26. Webr. 1845.
 - 3) Wladimir Aleksandrowits; sündin.
10. Aprillil 1847.
 - 2) Suurvürst Konstantin Nikolajewits;
sünd. 9. Septembril 1827.
- Emma praua Aleksandra Josepowna;
sündinud 8. Julil 1830.
- 3) Suurvürst Nikolai Nikolajewits; sünd.
27. Julil 1831.
 - 4) Suurvürst Mihail Nikolajewits; sünd.
13. Oktobril 1832.

- 5) Suurvürsti Printsess Maria Nikolaj-
ewna; Leuchtenbergi Printsi Maksimi-
liani praua; sünd. 6. August. 1819.

Nende lapsed:

- 1) Maria Maksimilianowna; sündin.
4. Oktobril 1841.
- 2) Nikolai Maksimilianowits; sündin.
23. Julil 1843.
- 3) Eugenia Maksimilianowna; sünd.
20. Martsil 1845.
- 4) Eugen Maksimilianowits; sündin.
27. Januaril 1847.
- 6) Suurvürsti Printsess Olga Nikolaj-
ewna; Wirtembergi Printsi Karel Wri-
dri Aleksandre praua sündin. 30. Aug.
1822.

Helena Pawlowna; Wirtembergi Printsess,
Suurvürst Mihail Pawlowitsi leß
praua; sündinud 29. Tsefembril 1806.

Emma tüttar: Katarina Mihailow-
na, suurvürsti Printsess; sünd. 16. Au-
gustil 1827.

Keisri õed:

Maria Pawlowna, suurmürsti Printsese, Weimari-ma wallitseja Karel Wridriko praua; sünd. 4. Webruaril 1786.

Anna Pawlowna, suurmürsti Printsese, Hollandi-ma kunninga Willem II. praua; sünd. 7. Januaril 1795.

Teada = andmine,

mil ramato-postid tulleswad ja lähhawad.

Igga Restnaddala ja Laupäaw tulleswad postid, ja towad ramatuid iggast ma jaut, ning lähhawad ka neilsammal päiwil jälle ärra.

Ramatud mis ärra sadetakse wõetakse wasto: igga Teispäaw ja Nede pärrast lõunat kello 4 tunni 6, wõetakse rahharamatud ja muud hinna wägilised asjad mis Riia, Tartu, Mušto ja kõige wenne; ma sisse lähhawad wasto; agga muud ramatud igga Restnaddal ja Laupäaw enne lõunat kello 8 tunni 10. — Ramatud mis Tallina, Peterpurri ja Saremale lähhawad, igga Restnaddala ja Laupäaw pärrast lõunat kello 4 tunni 6.

Ramatud mis kõige Wenneriki lähhawad, makswad 10 koppikat hõbbedat lodi pealt.

Wada päiwe näitus.

Neäri = ku,

7mal Orgital 2 päwa. — Rigas 3 päwa ja Tartus saksa laat 3 nädalat. 10. Haapsalus 2 päwa. 17. Kollowerres, läne-maal, 2 päwa. 27. Rakwerre-linnas 2 päwa. — Raplas, 3mal Redel pärrast Neäri.

Küünla = ku,

2sel Paltiskis 2 p. — Walfas ja Willandis saksa laat, möllemad 8 päwa. 3mal Paide-linnas. 6. Kurrefare-linnas, saksa laat, 10 p. 22sel Wõrro-linnas, saksa laat, 8 p. — Lihhulas, Esmaspä enne Wastla-päwa. — Willandis, nädal pärrast Suurt Neljapäwa.

Jani = ku,

11mal Wõnno-linnas, 7 päwa. 16. Rakwerre-linnas, 2 p. 20. Rigas 3 nädalat ja Tallinas, saksa laat 2 nädal. 22sel Willandi-linnas, 2 päwa. 24mal Walga ja Wõrro-linnas. 25. Paide-linnas. 29. Tartu-linnas ja Tarwaste-mõisas.

Seina : ku,

2^{set} Karksi-mõisas. 20mal Pernus saksalaat, 3-näddalat ja Rigas, willa laat, 3 päwa. 26. Wolmeri-linnas.

Leikuse : ku,

10mal Lemsi-linnas. — Mõisefaste-mõis., Wõrro-maal, ja Walga-linnas. 15. Helme-mõisas. 24. Kosse- ja Kosi-mõis., Wirro-maal. 27. Ue-mõis., Willandi-maal. 29. Kilingi-mõisas. 30. Kaantso-mõisas.

Mihkle : ku,

2^{set} Abja-mõisas. 4mal Rappina-mõisas. 6. Takerperi-mõisas, Helmekihh. 8. Ad-seli-, Kastna-, Purtniko-, Rõuge-mõisas ja Tartu-linnas. 10. Mõnniste-mõis. — Oudre-mõis. ja Palde-linn. 13. Põrawerre-mõis. 14. Antso-mõis. ja Haapsalo-linn. 15. Kuresfare-linn. — Koorte-, Põltsama- ja Sallatsi-mõisas. 17. Kirrepil, Tartu-maal. 18. Audro-mõisas. 20. Wendra-mõisas. 21^{set} Paltiskis, — Senno-mõis. ja Wolmeri-linnas. 24mal Jõhwis, —

Lihhola-, Wiljandi- ja Wõrro-linnas. 26. Tallina-linnas 3 päwa. 29. Walga-linn. — Reblaste- ja Keila-mõis. — Rakwerre-, Tartu- ja Wastse-linnas. — Pernus, Esmasp. ja Teisip. enne Mihkle p. — Jõe-lehtmes, Harjo-maal nädd. pärr. Mihkelt. — Raplas, esimesel Redel pärr. Mihkelt.

Wina : ku,

1^{set} Kuresfare-linnas. 2. Waste-mõisas. 4mal Kollowerres, läne maal. 6. Tarwas-te-mõisas. 9. Lemsi-linnas. 10. Rõo-mõisas. 15. Iustiwerre- ja Westi-mõisas. 16. Wõnno-linnas. 23. Wolmeri-linnas.

Talwe : ku,

10. Mustwe-küllas, Walga- ja Wõrro-linn.

Jõulo : ku,

Märjamaal, 3mal Kristuse tullemise pühh. Pernus, Esmaspä ja Teisipä enne Jõulo. 27mal Walga-linnas 10 päwa.

Linna labad.

temsis: 27. ja 28. Webruaril ja 9. ja 10. Oktobril.

Wolmris: 25. — 30. Januaril ja 25. — 27. Nowembril.

Wönnos: 15. ja 16. Webruaril ja 10. ja 11. Tetsembril.

Walfas: 8. ja 9. Webruaril ja 20. ja 21. Nowembril.

Tartus: 4. ja 5. Webruaril ja 1. ja 2. Nowembril.

Wörrus: 7. — 9. Januaril ja 7. — 9. Oktobril.

Willandis: 15. — 17. Webruaril ja 25. — 27. Nowembril.

Paides: 8. Nowembril.

Reblaste-mõisas: 19. ja 20. Tetsembril.

Luggemissed.

1. Kirriko pühade selletus.

Aega arwame, mödame ja loeme silma-pilgo, tunni, sõma-wahhe, päwa, nāddali, ku ja aasta kaupa. Aastas on 365 päwa, ning lia-päwa aastas, mis igga kolme aasta takka tulleb, on 366 päwa. Muist päwad on aastas argi- ehk tö-päwad, muist pühha- ehk hingamisse-päwad. Nāddalis on kuus tö-päwa, ja on üks pääw nisamma hea kui teine; egga sünni siis ebbausflikkude järrel üht päwa õnnelikuks ja teist õnnetumaks piddada; waid julgeste Jummal aabi peäle lotes iggal päwal sedda tööd tehha, mis käsfil ja parras, ehk mis ettejuhtub ja fõrd tehha on.

Seitsmest nāddali päwadeft on esfimenne pääw hingamisse- ja pühha-pääw, mil möda lainud nāddali wāssimust puhhatakse;

Jummalalanna ligutakse, kirrikus kaalakse ja isiaranis hinge eest hoolt kantakse. — Agga kas keik mõistvad pühhapäwa pühktseda!

Peale nädali pühhapäwi on weel sured pühhad ja muud kirriko-päwad, mis dige ristiinnimenne kui pühhasid pühhapäwadeft weel kallimaks peab. Needsinatsed on nimmelt:

1) Meäri-päaw, mis Kristusse ümberleikamisse mällestusseks ja ue aasta esimesseks päwaks pühhitsetakse. Jesus Kristus on wanna aega lõppetanud, ja uut walgust maailmale tonud; sellepärast ristirahwas Jõulo, — temma sündimisse pühhadega wanna aastat lõppetawad, ja Meäri, — temma nimme päwaga uut aastat hakawad.

Wannad asjad ja aiad on möda läinud, wata! keik on ueks sanud.

2) Kolme kuningaga päwa pühhitsetakse, et targad hommiko-maalt ühhe isiarra-lisse taewa tähhe järrel Jerusalemma tullid

Jesust otsima, ja tedda Peetlemma laskid kummardama ja temmale andid pakkuma. Se on selle päwa esimenne mällestus, agga teine ja surem on, et ristija Joannes Önnisteggijat, kui ta kolmekümne aastaseks olli sanud, Jordani-jões ristis. Önnistajaks ollid seal jures pühha Waim ja üks heäl taewast, mis tedda Jummalal Poiaks nimmetas.

3) Palwe-keiknädalit on kirriko wannemad isiaralikkult palwe- ja patto kahhetsemisse-pühhaks seadnud, mil ristirahwas omma meleparrandamisse peale peawad mõtlema, pattust pööрма ja pühhitsuses paasto aega algama ja piddama. Peale sedda on paasto ajal igga nädali sees paasto jutlus.

4) Maria kulutamisse ehk Paasto Maria-päwa pühhitsetakse selle mällestusse pühhaks, et ingel Rabriel neitsi Mariale kulutas, et ammust aiaft tõutud ja odatud maailma Önnisteggija temmast pididi sündima.

5) Suur Neljapääw on pühha õhto sõma aia seadmisse pühha. Sel päwal walmistas Õnnisteggija Jesus Kristus ennast raske kannatamisse surma wasto, sõi wimast korda omma jüngrittega Pasa-talle, jaggas neile õnnistud leiba ja wina, ja käs kis sedda omma surma mällestusseks piddada.

6) Suur Redi on Õnnisteggija surma mällestusse ja leinamisse pühha. Sel päwal lödi tedda risti, kus ta surres hüd is, et temma lunnastamisse tõ ma peäl lõppetud on; andis waimo Issa kätte, ja pandi temma ihho hauda.

7) Lihhawõtte-pühhi petakse Kristusse surnust ülestõumisse mällestusseks. Need peaksid igga ristiinnimesel mele uendamisse ja kallid rõmo pühhad ollema, mil kulutakse, et Õnnisteggija ellab, ja et meie ka temmaga peame ellama. Algagem sest siis uut ello, ja põlgagem patto wanna hap-po taignat.

8) Suurt risti-päwa, mis neljaküm-nemal päwal pärast Lihhawõtte petakse, püh-

hitsetakse Kristusse taewa minnemisse püh-haks. Kui Jesus omma armsaid wiimsid kõnnesid jüngritele olli lõppetanud, tõsteti tedda nende nähhes Tabori-mäe peält ülles ja pilw wõttis tedda nende silme eest ärra. Kui palju annab se päaw mõttelda, palluda ja sowida, et temma ommal aial omma kog-godusse liikmid, kelle pea ta is si taewas on, ka ennese pole wõttaks üllendada.

9) Nelli-pühhi piddasid Juda rahwas selle mällestusseks, et Jummal Sinai-mäe peäl Israeli rahwale käs sosanna juhatajaks andis. Meie kui ristirahwas pühhitseme Nelli- ehk Suiste-pühhi; et Jummal Apostlitele pühha Waimo andid jaggas, kelle abbi läbbi nemmad pühha risti koggodust ma peäle seadsid ja asutasid.

10) Jäni-päwa pühhitsetakse ristija Joannesse sündimisse mällestusseks, et ta Kristusse eelkäia ja temma te tassandaja olli. Rõmustakse sel päwal wägga; kui se agga teikide käes selle päwa mällestusse rõmoga ühte sünniks.

11) Leikusse-pühha, mis essimessele pühhapäwal pärrast Mihklit petakse, on suur täuno-pühha, mil lojale feige ello ülespidamisse andide eest isfiärralikkult täno antakse, ja sedda temma käest pallutakse, et mõistaksime leikusse andid, se on aastast warrandust, mis Jummal õnnistanud ja temma abbiga korjatud ja kokkopandud, targaste prufida, ja et temma arm tullo ja jätko annaks, teist leikust puduseta kätte sada.

12) Lutterusse õige usso ülleswõtmisse pühha on 19mal Oktobril; agga pühhitsetakse sedda ikka selle nimmetud päwa järrele tulleswal pühha päwal selle asja mällestusseks, et õnnis Lutterus pühhast Waimust aetud, seggaseks lainud ussoõppetust parrandas, ja sedda Jummal sanna mõda pühhast firjast ülleswõttis ja ärraselletas.

13) Surnute mällestusse-pühha petakse firriko aasta wiimisel pühhapäwal. Sedda leina-pühha pühhitseme nende mällestusseks, kedda Jummal mõda lainud

firriko aastal siit ilmast ärrakorristanud ja tulletame ühtaego mele, et keik siin agga majalissed olleme, ning iggaüks ommal alal ilmast peame lahkuma ja omma kadduwat mullast foddad jätma.

Tähendus. Kirriko aasta ehk aasta pühhapäwad ja pühhad, mis Kristusse tullemisse ja sündimisega hakkawad, temma ello-järje ja õppetusega eddas lähhäwad, ning wimase pärrast kolmaino Jummal pühhapäwaga, mil maailma lõppetust ja Kristusse teist korda tullemist wiimisel kohto päwal, ettekulutakse, lõppewad, on kui Issanda riik ma peäl, kelle wallitsejaks pühha Waim on.

14) Jõulo-pühhad, mis ka kalliks aiaks hüatakse, ning sellepärrast kalliste petakse, et Jesus Kristus ilmale sündinud, meid pattust peastma ja ennesele isfi-rahwaks pühhastama, mis ussin peab ollema feige hea tõle. Jõulo otus ja rõõm on suur; se fergitab noort ja wana. — Agga, armas taewane Issa, anna isfi üllemelt meile sedda tõssist rõõmo, et pühhast Waimust ligutud süddamest wõiksime Jummalat kita ja

taewa wäe hulgaga hūda: Au olgo Jum-
malale kōrges, ma peäl rahho ja
innimestel hea meel!

15) Kruno-pūhhad. Need on: Ülle-
mawallitseja au-järje samisse, temma ja tem-
ma abbikasa krunimisse-, sündimisse- ja
nimme päwad; nendasammoti ka au-järje
Pärrija sündimisse ja nimme päwad. Neid
nimmetud päwi pūhhitsetakse amwalikko jum-
malatenistussega, petakse jutlust, pallutakse
nende eest, et Jummal neid hoiaks ja õn-
nistaks, ning nende läbbi meite rahho ja
head põlwe finnitaks. Ommeti neil päwil
tööd tehakse; ning kel tahtminne firriko
minna, ja ilma aia wite kahjota senna wõi-
wad sada, need wõiwad jutlust kuulda; ehk
ka foddok firriko aega piddada; agga ikka
enne ja pärrast firrifut tööd teha.

Piddagem pūhhapäwi ja pūhhi kalliks,
sest muido on ello päwad pahhad.

2. Ello õppetussed.

1) Hoia omma ihho ja hinge ter-
wist; sest mõllemad on Jummalale armo-
and. Kui terwist polle, siis on wõimatta
sedda tehha ja tähta, mis kord ja kōhhus,
egga wõi kuidagi häid päwi nähha sada.

2) So ihho seisab terwe, kui kas-
sin olled sömisse ja jomisse, maggammisse
ja walwammisse, hingammisse ja tõteggemisse
polest; agga keigeennamiste selle läbbi, et
sa ei ühtegi lusti egga rõmo ülle lia ei mait-
se. Pūhhas tule õhk, terwe roog, terwe jo-
maaeg, ja aggar tõteggeminne finnitawad
ihho rammo; — sandiks lainud toido-as-
jade, rekkusse, laiskusse, liderlikko ja holi-
matta ello läbbi lähhab ihho nõdraks ja
haigeks.

3) Hing seisab terwe, kui temma rõ-
mus on tööd tehhes ja ennast hoiab roppo
mõttede, kaddeusse, wiha, waeno, pah-
handusse, kurbdusse ja igga lia asja eest.
Kannatlik meel teeb waewa kergemaks, ja

õppides lähhab innimenne targemaks, tem-
ma tõ jõudsamaks. Teiste asjadega ärgo
olgo sul teggemist; waid te rõõmsaste, wir-
guste ja tüddinematast, mis sul tulleb tehha.
Ärra jätta hoomseks, mis tänna wõid ja
pead teggema. Ärgo olgo sul kahtlane waid
kindel meel Jummalasta. Temma wõt-
tab so rõõd õnnistada.

4) Kordas-piddamisse lähhi peab
innimenne ennast hästi ülles; olgo
sest keif so ello korra pärrast. Kuida ello-
igga aetakse, sedda möda on ello-järg hea
ehk pahha. Õppi teisest, agga õppi ka issi-
ennesest, et igga tõ ja igga juhtuminne so
tarkust wõiks kaswatada. Igga õhtul küssi
issiennest: mis head ollen tänna õppinud,
mis head tänna teinud? Kui ühtegi, siis ol-
led sa sedda päwa omma ello-ä jurest kau-
tanud, ja sa polle mitte selle päwa wäart,
mis asjata lassed möda minna.

5) Reigeparrem assi, mis sul om-
ma ello ägas õppida, on se, et ikka
parremaks saaksid. Õppi siis: oska-

walt ja hästi teggema, mis so kõhhus on;
tännolik ollema Jummalasta; heldusse
ja abbiga omma liggimesse wasta jõudma;
õnnes allandlik ja murrelik, häddas julge
ja wapper ollema; ja omma himmuse di-
gel aial lämmatama. Sesuggune innimen-
ne on õnnis ja õnnikas; teisest auustawad
tedda ja lootwad temma peäle. Kurjadel
on hirm, headel on arm temma ees. Tä
on Jummalasta; sest ta teud on taewa
Jessa teggude sarnatsed.

6) Ärgo olgo ükski assi ma peal
so melest kallim kui so kõhhus ja so
hinge rahho. Selle peäle toetab ennast
so õnnistus, so õu, so hea nimmi. Üllekät-
teläinud süddamega innimest ei auusta kegi;
sest kes issiennast ei wõi uskuda, kuida se
wõib lota, et teisest tedda wõttaksid uskuda.

7) Innimenne peab ausal wiisil
ellama; muido on temma sandim kui ella-
jas. Omma ihho harrida ja kassida; hea
ja süntsa riettega wiisi pärrast katta; selle
eest murret kanda, mis terwist kinnitab,

ihho kossutab, ja keik puhtusses ja kordas hoiab; keige eest mis rop ja jäik ennast hoida: sedda nõutakse nende käest, kes mitte üksi, waid teiste seltsis tahtwad ellada. Harrimatta wiisid ja sündimatta tembud tewad innimeste teiste melest alwaks; sepärrast är go harrinego neid üksi.

8) Jummal on sulle kui innimessele keele annud rõõmida; õppi sest siis mõistlikkult, selgeste ja lahkeste rõõmida. Sedda sa õppid, kui märkad, kuidas teised mõistlikkult, selgeste ja lahkeste rõõmivad. Ärra tulle omma kõnnega teise kõnne wahhele; sest sedda tewad harrimattad, tored innimesed. Ärra anna enne wastust, kui küsitakse, ja siis rāgi meelt mõda, ausaste ja wiisakalt. Selge palle ja mõistlik kõnne on innimesse keigeparremad eestkostjad.

9) Et mõistlikkult kõnneleda õppi lugema ja kirjotama. Luggemisse läbbi õppime Jummalat sanna ja innimeste mõtetid tundma; kirja läbbi anname teistele, kes meist kaugel on, teada, mis meie mõtleme.

Mõllemad tulletawad meile, mis muido unustusse pāhhā olleks jānud. Kes ei mõista luggeda egga kirjotada, sedda pettetakse jaggedaste, ja kahhetseminne, fullo, kahjo ja pahhandus on allati rummalusse pālk. Luggemisse ja kirjotamissega harrib innimenne omma meile mõistust, ja tewad mõllemad tedda kasolisseks isiennele ja teistele.

10) Armasta omma maad; sest seal olled sa omma ello, omma õppetust, omma wannemid, omma sõbro sanud; temma sees olled sa omma lapse ja noordusse rõõmsaid päiwi nāinud ja maitse nud. Õppi omma ma seadussid tundma, ja taida neid hõlega. Kes omma ma kasso pūab, se on isiennele ja omma wendade heateggija. Olgo siis so melest kallis, mis rahwast walgustab ja tedda liggimale aitab Jummalat ja Jēsusse Kristusse pole, nenda kui kolid ja rahwa õppetussed, waimolikkud ja waimolikkult kirjotud ramatud, n. t. s.

11) Õppi aegsaste tundma, miks pārrast siin ilmas olled, ja mis sa

keigeparrajaste oskad tehha. Se
olgo sinno ello märk ja iggapäine murre ja
tõ. Keige õnnelikumaks on kita sedda in-
nimest, kes ommal kōhhal kōhhane, ja kes
omma tōõd, misga temma Jummal taht-
misse järrel omma pead peab toltma, tar-
gaste, hea mele- ja rõmoga teeb. Temma tõ
on temmal armas, ja omma tõ waewa saab
ta ommale palgaks.

12) Mõistus ja sündlik meel on
seltsilisse ello pōhhi. Keige asjade
kōhta õppi siis isiennele arroteggema om-
mast atast, jõust, warrast, ammetist, seisus-
sest, ja mis sedda mõda so kōhhus on tehha
ja toimetada. Hoia ennast teistele ülekōh-
hut teggemast ja nende kääst nõudmast, mis
digusse wasto kääb. Kes mõistlik ja hea
on teiste wasto, selle wasto on teised ka
mõistlikud ja head. Kes heldussega teiste
wasto jõuab, sedda armastawad keif, ja so-
wiwad temmale süddamest head. Selge
meel, puhhas südda ja armastus, need kolm
on need siddemed, mis innimesi waimolik.

kult kōkōhoidwad, ja neid ühhe teise melest
armsaks tewad. Jummal issi ühhendab
neid ühhe teisega ja õnnistab neid; ja kuida
neid ausaks ja puhhaks piddada, selle polest
annab Jesus Kristus meile täit õppetust ja
tähte. Õnsad on need, kes temma jälga mõ-
da kääwad! —

3. Kes teisele hauko kaewab, se isse sisse langeb.

Ennemuiste ellas hommikomaal üks würost,
kellal keifsuggused ammetmehhed ollid. Ag-
ga nende keifide seast olli temma maalmeis-
ter tiggeda, kawwala ja furja süddamega
mees. Sesamma tigge mees kiusas isseär-
ranis omma würosti pumeistert, ja püdis
tedda, kuida ial mõistis, kas omma würosti
ees alwaks tehha, ehk kōgoni surma sata.
Agga keif olli asjata. Sest se pumeister
olli tark ja jummalakartlik mees, kes Jum-

mala abbiga feif furja ärrawditiſ, miſ tigg
ge maalmeiſter temmale püdiſ tehha.

Et ſe wüſt ebbaufklif ja Zummala ſan
na poleſt hopiſ tundmatta olli, ja pea-aego
feif tühja uſkuſ, arwaſ maalmeiſter ſedda
omma tiggeduſſe kaſſuſ wöiwad prufida.
Ja läkſ ſiis tiggē mees ühhe pāwal wüſti
jure, andiſ ta kätte ühhe kuld poofſtawide-
ga firjotud firja, miſ ütles würeti önſa iſſa
firjotand ja temma kätte ſaatnud ollewad,
kuſ ſiſſe olli firjotud: et wüſti iſſa, keſ
jo ammo ſurnud olli, poiale paljo terwiſid
läkkitab, ja tedda pallub, omma pumeiſtert
taewa temma jure ſata, keſ ſiis temmale
ſeäl teiſeſ ilmaſ ka uhked maiað ehhitakſ,
kuſ ſeek lahkeſte wöikſ ellada, ja omma
rigi aſjad röömſa melega aiada. — Wüſt
luggeſ, ja arwaſ ſelle ka tõe ollewad, ja
küſſiſ ſelle pārraſt maalmeiſtrilt nõu, mil
wiſil pumeiſtert ſenna ſaakſ ſata? Maal-
meiſter, keſ teiſt ſurma kätte ſowiſ, andiſ
ſedda nõu: et ſuur hulſ puid piddi kofko
todud, hunnikuſſe pandud ja kaſli ölliga kaſ-

retud ſama, pumeiſter hunniko ſiſſe panda-
ma, ja ſiis puud pällema ſüdetama, ja et
ſiis ſelle kaſli ölli haſo- ja ſuitſoga pumeiſ-
ter piddi wüſti iſſa jure taewaſſe minnema.

Ja ni kui eekpool ööldud, et wüſt ebba-
uſo-meek olli, ja wallet mittokord tõeſ
arwaſ, nenda ta ſeddagi maalmeiſtri jutto
ja nõu tõeſ piddaſ, ja ſepārraſt kākō an-
diſ, pumeiſtert ennēſe jure kufſuda. Kui
ſe olli tulnud, näitiſ wüſt temmale rama-
tut, miſ maalmeiſter temma iſſa kākēſ üt-
telnd ſanud ollewad — ja andiſ kākō, wal-
miſ panna, ja temma iſſa tahtmiſt ja ſowi-
miſt taitma minna.

Pumeiſter, keſ jo teādiſ, et wüſt ſedda
kuulda ei wöttakſ, kui ta ſelle aſja waſto
rāgiſ, ja et ſe agga maalmeiſtri furja ſüd-
dame teggo olli, palluſ kuſ pāwa aega, tō-
riiſto ja iſſeennakſ ſelle waſto walmiſtada,
nenda, et ſeäl ennam ſuggugi aiawidet ei
peakſ ollema, waid et agga kōhhe tōle wöikſ
hakkata. Ka palluſ ta: et ſe pu- hunnik
temma omma rohhoaeda ſaakſ ülleſ pandud,

kust feige liggema tee taewa ütles ollewad. Sedda lubbas würst, ja andis omma teenrittele käske, et pu-hunniko piddid walmis ladduma, agga nenda, et ühte kotta hauk sisse piddi jama, kust pumeister sisse piddi puggema.

Onneto pumeister läks koio, ja rakis omma naesele, mis hädä maalmester temma peäle saatnud. Wöttis siis nõuks, ma-allust kaudo hauko läbbi kaewada, ommast toast funni pu-hunniko alla, et siis, kui puud põlema piddid pandama, ma-alluse tee läbbi kibbedast surmast mõiks peaseda. — Mis siis ka korda läks. — Ja kui se pääw tulli, mil ta piddi ärraminne, tulli würst feige omma teenrittega ja paljo teisi senna watama ja pumeistert ärrasaatma. Ja würst andis ka pumeistri kätte ühe ramato, mis omma issale olli kirjotanud, ja sowis ta enesele head teed, ja issale weel su-sannaga tuhhat ja tuhhat terwisid.

Ka maalmester olli seäl watamas, ja mõtles ommas furjas süddames, et nüüd

ommeti üksford ta sowiminne piddi korda minnema, ja pumeister otsa sama.

Astus siis pumeister pu-hunniko sisse, piddas ramato näppo wahhel ja tõ-riistad kottiga käsikardes. Ja ni pea, kui mees hunniko sisse sai, südati sedda iggast küljest põllema. Tulle, suitso ja auro pärrast ei saanud need ümberseisjad arro, et pumeister hunnikust läbbi ja Ma alla läks, waid arwasid keif, tedda taewa minnewad.

Maalmester sedda kül teadis, et ta ihholikkult taewa ei wõi sada, waid, et tulli tedda piddi ärrapõlletama, ja nenda iggaweste taggasi tullematta jama, mis kül teised lootsid, — ja würsti issale suurt melehead arwasid teggewad. Agga se ma-allune ärrapeasminne jäi ni hästi maalmestril, kui ka keigil teistel teadmatta.

Waeue pumeister hoidis ennast kaua aega warjul, nenda, et ükski mu temmast ei teadnud, kui agga ta omma naene, kes temmale süa andis. Wimaiks panni ommale walged rided selga, läks würsti jure, ja wiis tem-

male ühhe ramato, mis würsti issa ütles
firjotand ollewad.

Oh kui suur rõõm olli würstil, et ommast
isfast jälle sannumid sai, ja temma tahtmist
olli täita sanud. Rüssis siis ka weel pu-
meistri käest, kas keif issa mele järrele ol-
nud? Pumeister kostis: „Minno tõ on keif
walmis, agga nüüd on maalmeistert weel
tarwis, kes keif peab ülle malima, — mis
minna selle aia sees ollen teinud — fuida
teie, mo armolinne würst, selle ramato seest
loete, mis teie omma issa teile firjotanud.“

Ramato sees olli luggeda: et issa poega
süddamest tännab, et omma pumeistri saat-
nud, kes keif ta tahtmist mõda hästi teinud,
ja et nüüd süddamest pallub, maalmeistert
ka sata, kes keif pumeistri tööd ülle wõttaks
malida.

Ja filmapilt andis würst ühhe liggi-olleja
teenrile käsfo, maalmeistrit ennese jure kut-
suda. Ja kui ta würsti jure olli läinud, rā-
fis würst temmale, mis arro pumeister olli
tonud, ja käsfis tele walmistada. Kui maal-

meister pumeistri näggi walgis ridis würsti
ees seiswad, aias ta filmad diete pärrani,
ja arwas kül, et nüüd surm temma kätte pid-
di tulles. Ja walleks ei wõinud ta sedda
ennam aiada, sel kombel taewas käia, sest
et ta sedda asja isse würsti ees tõeks olli
fiitnud. Agga se teggi kül temma pea fir-
juks, mil wiisil pumeister ellusse jänud, ja
hakkas hāddaga mõtlema, et se ehk nenda
wõib olla, et innimenne ommas pattusses
lihhas taewa ja seält jälle taggasi saab. —
Ka temmale sai pu-hunnik ülles pandud, ja
ramat kasa antud. Ja nenda läks ta pintsel
peus pu-hunniko sisse. Kui se põllema pandi,
ja tulli tedda kõrwetas, karjus mees kül sure
heālega, agga kes wõis tedda aidata; ta pid-
di jo sedda ülle malima, mis pumeister olli
teinud. Agga tännini ei olle weel temma
taggasi tullemisest kõppagi kuulda olnud,
— ja sünnib arwata, et ta wist ialgi taggasi
ei tulle, egga sa tulla.

Mis ammo sündind faugel maal,
Se sünnib siin ka meie aal;

Kui teisel hauko kaewad sa,
Saad isse sisse langeda.
Kui armastame teine teist,
Ei siis sa kurja tehtud meist.

4. Kõnne jätkud.

Seestpiddine innimenne.

Sokrates ütles ühhe illusa priske nore mehhe wasto: „rāgi, et ma sind nāāksin!”

Piltja kasso.

Kolm pilgest juhtusid ühhe wanna Judi wasto, kedda nemmad seltsis tahtsid diete narrida. „Terre hommikust issa Abraam,” ütles essimenne. „Terre lõunast wanna issa Isak,” hüdis teine. „Terre õhtust wanna issa Jakob,” karjus kolmas takka peäle. — „Teie eksite, ausad herrad, keik,” wastas Juud naerdes, „minna ei olle Abraam, ei Isak egga Jakob; minna ollen Saul, se Riisi poeg, kes wäljalāks omma issa ärrakad.

dunud eeslid otsima: et wata immet, siit ollen ma neid leidnud.”

Dige otsus.

Üks koftosaks, üks pealik ja üks õppetaja tullid seltsis postiga ühte wäikesse linna, kus postimaja ka wõderaste trahter olli. Ausad reisijad leidsid agga ühhe ainsa wodi, mis iggamees ommale sowis; ükski ei tahtnud mahha õlge peäle heita.

Trahteri meistre pallusid ommale otsust teggema, kelle õigus olleks wodis maggada.

„Minna ollen 15 aastat seäl seäl linnas farmissoni wāe peäl seisnud!” ütles pealik. — „Minna 20 aastat kui peamees seäl seäl linnas kofto peäl istunud!” surustles koftosaks. — „Minna, ausad herrad,” rākis õppetaja, „ollen 25 aastat õppetaja ammetit üllemel piddanud.”

„Nüüd,” ütles trahteri perremees, „nüüd on teite waidleminne forralt otsas.” — Teie, wāe wallitseja herra, ollete 15 aastat seisnud; Teie, kofto tallitaja herra 20

aastat istunud; Teie hinge farjane 25 aastat üllewel olnud; teite õigus on wõls maggada."

Seltsis ikka julgem.

Raks tallomeest läksid seltsis apteki peäle. „Kas teil on hamba wallo rohto," küsis teine. „Di jeh!" wastas apteker; wõttis ühhe flasi salmiaki-piritust riolist mahha ja pakkus tallomehhele nufutada. Se waene tõmbas äkkiselt ninnasse ja kukkus selliti hingetumaks mahha. Kui ta jälle toibunud olli, küsis apteker: „noh! kuidas luggu on, kas hamba wallo jäi taggasi?" — „Ei her-ra," kostis tallomees, „mul polle ühtegi wigga; mo seltsimehhe hambad wallotawad."

Rannatussest on suur kasso.

Ühhelt, kes teise käest olli kõrwa pihta sanud, küsiti: „miks sa temmale wasto ei andnud?" — Sellepärast mitte," wastas temma, „et hobid kõhhe jälle olleksid taggasi tulnud."

Kus peab õppetus mõduma?

Üks lossi-õppetaja piddas ühhel pühha-päwal sure tõsfidusse julgussega wägga kangeste nende wiggaduste wasto jutlust, mis lossi peälses ellus wallitsemas ollid. Kui ta lõuna söma laua äre istus, ütles würist: „Tanna, aus lossi-õppetaja herra, andsite meile diete tuggewaste watti pihta." — „Se teeb mulle wägga haiget," wastas aus mees, „et se agga watti pihta ükski putus; minno sowimisse järrel piddi ta lihhas, luust ja süddamest läbbi kaima."

Wõlglassse takka saiatleminne.

Üks koddanik, kel paljo wõlgasid olli, surri ärra. Kui temma wõllauskujad sedda kuulsid, ütles üks teise järrele: „Noh, nüüd ta läks ja wiis minno ommast ni ja ni paljo ärra." Agga üks, kel temmaga ühtegi teggemist ei olnud, naeris ja oskas: „Nüüd on ommeti nähha, et innimenne, kes ühtegi ilma ei olle tonud, ommeti teiste ommadust wõdib ilmaft ärrawia."

Rasko peab iggaüks täitma.

Pridriko II. kammertener astus hommiko-
kel nelli funninga maggamisse kambre, ted-
da õhto antud kässo järrel üllesärratama.

„Lasse mind weel nattoke hingata, ma
ollen alles üsna unnine.“ — Teie funning-
lik kõrgus on mind käsknud sel aial tulla!“
— „Agga weel üks werand tund, ütlen min-
na sulle.“ — Ei herra, mitte ennam üht
minuti, kel on jubba nelli, ja se aeg Teie
kõrgussel käes, üllestõusta.“ — „Hea küll,“
ütles funningas ennast jallale aiades: „sin-
na olled üks wahwa mees, minna armastan
sedda, kui Rasko täieste täidetakse.“

Kulla näggo, mulla maggo.

„Wiiskümmend aastat on möda läinud,“
ütles Abderahmen III, „sest aialst kui ma
Kalihw (Muhameti järgminne) ollen; rik-
kust, rõmo, au, keik ollen ma maitse nud ja
sanud. Teised funningad piddasid must lug-
gu, kartsid ja kaetsesid mind. Mis ial inni-
menne sowida wõib, olli mulle taewast antud.

Sel pitkal õnne aial ollen ma neid päiwi
luggenud, mil ma ennast tõeste õnneka tund-
sin ollewad. Meid olli nelliteiskümme pä-
wa. — Surelikkud, õppige sest ma- ilma su-
rust ja ello mõistma.“

Uusu ehk mitte, ärra wea kihla.

Üks jallamees, kelle taskud ja kõht tühhi
olli, tulli kõrtsi ja laskis ennesele wisi pärrast
süa ja jua anda. Peäle söma hakkas jutto
teggema, mis siin üks junkur maksab, kui ta
tallomehhele liga teinud; — palju kubjas,
kui ta teomeest süta peksnud? Kõrtsmik
kostas: üht trahwitakse kümne ja teist wie
rublade kaupa. — Kui jodikud kõrtsis tül-
itsewad, palju need makswad? Meed sa-
wad nahha peäle, ütles kõrtsmik. — „Ag-
ga paljus maksab üks kõrwa hoop?“

„Üks rubla,“ wastas kõrtsmik.

„Noh, anna siis mulle üks lops, mul ei
olle rahha maksa, ja mis hoop rohkem wäärt,
se jaggo rahha loe mulle taggasi.“

„Kuidas,“ hüdis kõrtsmik, „tahhad sa
seddawisi maksta? Ma wõttan so kae seljast;
nisuggust nalja ma ei mõista.“

„Pahhanda mind mitte,“ ütles wõeras,
„muido näitan ma, kuidas sa siit lähhad.“

„Minna,“ karjus kõrtsmik, „minna tah-
han ommeti nähha, kes mind siit wõib nihhu-
tada.“

„Weame rubla peäle fihla, et sa fui jän-
nes siit kassid.“

„Hea kü!,“ naeratas kõrtsimees, „fihlweo
eest jättad weel püksid kõrtsi.“

Äkkiselt püstis wõeras jooksuma, kõrtsmik
takk ja järrele, — omma kätte sama.

Kui sadada sammo olli putkand, põris üm-
ber ja ütles: „miks sa jooksid? — nüüd
olleme tassa;“ — fergitas kühbarat ja laks.

Wallelikko ei usta.

Olli ükskord juttuks, kellele salla-asja fei-
ge julgeminne wõib rääkida?

„Wallelikkule,“ kostis üks mõistlik mees,
„kegi tedda ei ussu, kui ta kü! wälja lobbiseks.“

Teada: andmine.

Üks tullus majamehhe ramat, nimetud: „**Põllomehhe ait.** Sõpetakse: lojaste arstimist, mesilaste pidamist ja wilja seemne leutamist. Lõpetas: põllend ehk raiutud hamade parrandamist,“ — saab mõnne kuu pärast trükkis walmis. Sedda kullutab Pernus 1. Oktobril 1849 ramato trükkija

W. P o r m.